

**UCHWAŁA NR XXI/119/2020
RADY MIEJSKIEJ W ZAKLIKOWIE
z dnia 31 stycznia 2020 r.**

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Zaklików
na lata 2020- 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. z 2019r., poz. 506, z późn.zm.), art.176 pkt 1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1111 z późn.zm.),

**Rada Miejska w Zaklikowie
uchwala co następuje:**

- § 1. Uchwala się Program Wspierania Rodziny w Gminie Zaklików na lata 2020-2022 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały .
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Zaklikowa oraz Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaklikowie.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2020 r.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Zaklikowie**

mgr inż. Mirosław Mach

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXI/119/2020
Rady Miejskiej w Zaklikowie
z dnia 31 stycznia 2020

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE ZAKLIKÓW
NA LATA 2020 – 2022**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. REGULACJE PRAWNE	5
II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN Z GMINY ZAKLIKÓW – WYBRANE ELEMENTY	6
III. ADRESACI PROGRAMU	16
IV. CELE PROGRAMU	13
V. REALIZATORZY PROGRAMU.....	18
VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	18
VII. MONITORING I EWALUACJA	18
VIII. ZAKOŃCZENIE	19

WSTĘP

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem wychowawczym dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i wpływ na całe życie. Rodzina jako pierwsza instytucja w życiu dziecka świadomie i nieświadomie kształtuje osobowość dziecka i przygotowuje do pełnienia ról społecznych. To właśnie ona jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczaniu dziecka oraz źródłem zaspakajania jego potrzeb w sferze psychicznej i materialno – bytowej. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia bezpieczeństwo emocjonalne swoim członkom i przystosowuje dzieci do życia w społeczeństwie.

Prawidłowe funkcjonowanie rodziny ma zasadnicze znaczenie dla trwałości i rozwoju każdego społeczeństwa. W rodzinie zachodzą podstawowe procesy warunkujące jego ciągłość, stabilizujące tożsamość dorosłych, oraz socjalizujące dzieci. Funkcjonowanie współczesnej rodziny wiąże się z różnymi problemami i zagrożeniami, które dotyczą wielu obszarów i mają złożony charakter. Pojawia się coraz więcej rodzin wybierających życie w konkubinacie, rodzin niepełnych, a także rodzin zrekonstruowanych. Przeglądając literaturę tematu można stwierdzić, że rodzinę cechują takie elementy jak: uregulowane formalnie więzi rodzinne, wspólne zamieszkiwanie, wspólna własność, wspólna kultura duchowa. Z uwagi jednak na zmiany struktury rodziny, o których pisano powyżej, do celów niniejszego Programu przyjęto definicję rodziny wynikającą z ustawy o pomocy społecznej. Definicja ta została przytoczona i wyjaśniona w rozdziale dotyczącym adresatów Programu.

Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami, zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi, które powodują, że niektóre rodziny stają się rodzinami dysfunkcyjnymi wymagającymi wsparcia. Problemy zagrażające rodzinom to m.in. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo- wychowawcza, alkoholizm, narkomania, przestępczość. Dodatkowo należy zaznaczyć, że żyjemy w czasach konsumpcjonizmu, fascynacją rzeczami materialnymi, pieniądzem. Problemy finansowe nawarstwiają się, kiedy rodzina zмага się z niepełnosprawnością czy chorobą. Każdy z tych problemów wymaga interdyscyplinarnych rozwiązań. Aby rodzina miała możliwość rozwiązania problemów społecznych z którymi się zetknie, konieczne jest odpowiednie wsparcie w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków.

Wsparcie rodziny powinno być odpowiednio wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształcenia wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Z uwagi na doniosłą rolę rodziny w wychowaniu przyszłego pokolenia oraz zagrożenie wieloma problemami i patologiami, to właśnie rodzina powinna być szczególnie wspomagana w wypełnianiu swoich funkcji poprzez budowanie programów profilaktycznych, informacyjnych, pomocowych i terapeutycznych. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

I. REGULACJE PRAWNE

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań w aktach prawnych.

Pierwszym i podstawowym aktem prawnym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, której art. 16 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajduje się pod szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej¹.

Szczególną uwagę dotyczącą unormowań prawnych członków rodziny poświęcono w Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym, gdzie określono tematykę zawierania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli. Regulacje prawne dotyczące rodziny występują także w innych kodeksach: karnym, cywilnym, pracy.

Program powstał w oparciu o obowiązujące regulacje prawne – art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2019, poz.1111 z późn.zm.), który mówi:

Do zadań własnych gminy należy:

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;

Na szczeblu krajowym podstawowym dokumentem jest Strategia Polityki Społecznej na lata 2014 – 2020, która została przyjęta przez Radę Ministrów 3 listopada 2014r. Strategia została opracowana w oparciu o założenie, że odpowiednio zaprojektowana i wdrożona polityka społeczna stanowi inwestycję, która przynosi korzyści wszystkim obywatelom i całemu społeczeństwu.

Podmiotem realizującym program jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaklikowie. Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 wyznacza priorytety i cele do realizacji oraz wskazuje na przebieg procesu monitorowania.

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2.04.1997r. (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE ZAKLIKÓW – WYBRANE ELEMENTY

Zgodnie z danymi Urzędu Stanu Cywilnego w Zaklikowie na koniec roku 2018 liczba mieszkańców Gminy Zaklików wynosiła 8.884 osoby, z czego 48,5% stanowili mężczyźni. Zauważalna jest tu wyraźna tendencja spadkowa ogólnej liczby ludności w ostatnich dziesięciu latach. Przyczyn tego zjawiska należy upatrywać w rosnącym ujemnym przyroście naturalnym, a także w migracjach wewnętrznych odznaczających się ujemnym saldem.

W 2018 roku urodziło się 71 osób, zmarło natomiast 114. W stosunku do roku poprzedzającego zarówno liczba urodzeń, jak i liczba zgonów spadła o odpowiednio 27,5% oraz 7,0%. Ostatnie dwa lata przyniosły znaczące zmiany w sytuacji demograficznej naszej Gminy. W stosunku do roku 2017 liczba ludności spadła o 44 osoby.

Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonowania rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o dane z Ośrodka Pomocy Społecznej. Punktem wyjścia do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaklikowie. Sytuację rodzin objętych pomocą społeczną obrazują dane zawarte w poniższych tabelach.

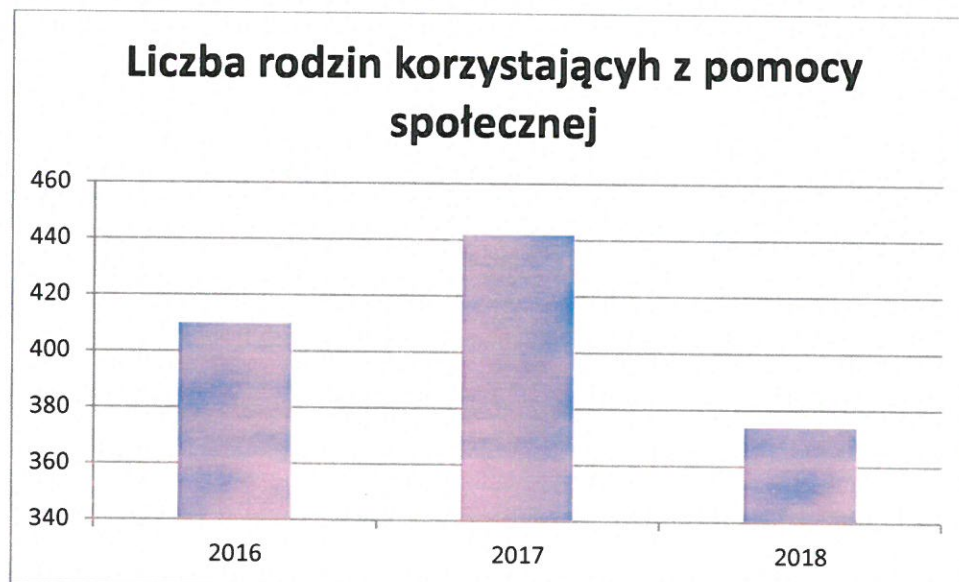
Tabela 1. Typy rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaklikowie w latach 2016-2018

Typ rodziny		Lata		
		2016	2017	2018
Rodziny ogółem		410	442	374
Liczba osób w rodzinach	1	140	185	159
	2	38	59	52
	3	58	65	57
	4	94	69	58
	5	49	39	28
	6 i więcej	31	25	20
w tym rodziny z dziećmi ogółem:		247	209	170

Liczba dzieci w rodzinach	1		59	68	56
	2		103	71	63
	3		54	44	30
	4		19	13	13
	5		6	8	6
	6 i więcej		6	5	2
Rodziny niepełne ogółem			35	28	20
Liczba dzieci w rodzinach	1		15	11	7
	2		14	8	8
	3		5	6	3
	4 i więcej		1	3	2
Rodziny emerytów i rencistów ogółem			51	64	64
Liczba osób w rodzinach	1		21	29	30
	2		16	25	17
	3		7	5	12
	4 i więcej		7	5	5

Dane: Sprawozdanie MRPiPS-03 Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaklikowie

Wykres Nr 1

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaklikowie

Powyższe dane wskazują, że liczba rodzin korzystających z pomocy uległa znacznemu zmniejszeniu w 2018 roku. Największą grupę rodzin stanowią rodziny z dwójką dzieci, kolejną najliczniejszą grupę stanowią rodziny z jednym dzieckiem. Natomiast najmniejszą grupę stanowią rodziny z piątką dzieci i więcej.

Główną przyczynę zmniejszenia liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej można upatrywać w poprawie sytuacji finansowej z uwagi na podniesienie przez rząd kwoty najniższego wynagrodzenia oraz realizację od 1 kwietnia 2016 programu państwowego Rodzina 500 plus. Początkowo świadczenie przysługiwało na każde dziecko w rodzinie, która spełniała kryterium dochodowe, natomiast bez względu na dochód rodziny mogło być wypłacane na drugie i kolejne dziecko w rodzinie. Od czerwca 2019 roku w ramach programu wypłacane są comiesięczne świadczenia wychowawcze na każde dziecko w rodzinie w wysokości 500 złotych.

Tabela 2. Liczba rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaklikowie w latach 2016 – 2018 z podziałem na dysfunkcje

Przyczyna trudnej sytuacji życiowej	Lata		
	2016	2017	2018
Ubóstwo	172	167	110
Bezrobocie	260	249	184
Niepełnosprawność	109	125	114
Długotrwała lub ciężka choroba	143	155	155
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	113	89	15
Alkoholizm	24	26	33
Potrzeba ochrony macierzyństwa	84	70	32
Bezdomność	2	3	2
Przemoc w rodzinie	1	0	2

Dane: Sprawozdanie MRPiPS-03R Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaklikowie

Jak wskazują powyższe dane głównym powodem korzystania z pomocy społecznej staje się obecnie pozostawanie w kryzysie z uwagi na długotrwałą chorobę i niepełnosprawność. Problemy te pozostają w omawianym okresie na podobnym poziomie. Obserwuje się natomiast znaczące zmniejszenie liczby osób korzystających z powodu bezrobocia.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych na początkowym etapie występowania którejkolwiek dysfunkcji. Pozwala to zapobiec głębokiemu kryzysowi w rodzinie, który może skończyć się odebraniem dzieci z rodzin biologicznych. Przy zapewnieniu wsparcia pracowników socjalnych, asystenta rodziny i pomocy innych instytucji w znacznym stopniu rosną szanse na pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej.

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Sąd może zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy określonych w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno - opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny.

Tabela 3. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2016 – 2018

Lp.	Formy pieczy zastępczej	Lata/ liczba dzieci								
		2016			2017			2018		
		Powiat	Gmina	Zaklikó	Powiat	Gmina	Zaklikó	Powiat	Gmina	Zaklikó
1.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej spokrewnionej	40	1		39	1		41	1	
2.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej niezawodowej	21	1		19	1		21	1	
3.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej zawodowej	9	-		9	-		-	-	
Razem		70	2		67	2		71	2	

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli

Powyższa tabela przedstawia liczbę dzieci z Gminy Zaklików, przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2016 – 2018. Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej kształtuje się w omawianych latach na podobnym poziomie. Dotyczy to zarówno dzieci umieszczanych z terenu Gminy Zaklików jak również z terenu powiatu.

Należy zaznaczyć, że w powyższym okresie nie było przypadków umieszczenia dzieci z Gminy Zaklików w rodzinie zastępczej zawodowej. Zawodowe rodziny zastępcze to rodziny, które opiekują się niespokrewnionymi dziećmi. Z tytułu wykonywanej pracy otrzymują wynagrodzenie. W takich przypadkach Gmina musiałaby ponosić opłaty.

Opłaty za pobyt dzieci w określonych formach pieczy zastępczych ustalane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę. Gmina, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
3. 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

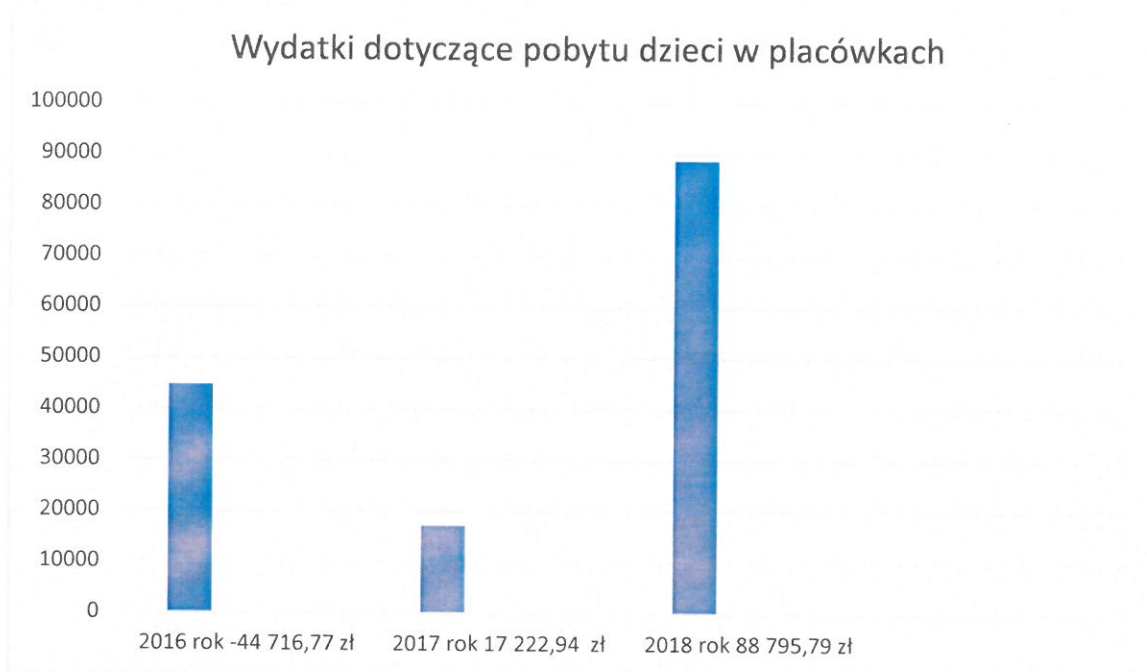
Gmina Zaklików w latach 2016-2018 poniosła znaczące wydatki związane z zapewnieniem opieki w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Dzieci umieszczone były w placówkach na terenie powiatu (Dom Dziecka „Ochronka”, Placówka Interwencyjna Oratorium) oraz w domach dziecka poza powiatem stalowowolskim. W badanych latach liczba dzieci umieszczanych w placówkach wynosiła odpowiednio:

1. Rok 2016: 6 dzieci
2. Rok 2017: 5 dzieci
3. Rok 2018: 4 dzieci

Z poniższych danych wynika, że na przestrzeni lat 2016 -2018 koszty ponoszone w związku z umieszczeniem dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej są bardzo różne. Wysokość wydatków wynika nie tylko ze wzrostu wysokości kosztu pobytu dziecka w placówce ale również: z okresu przebywania dzieci w pieczy zastępczej i procentowym udziałem gminy w tych kosztach oraz z liczby dzieci przebywających w placówkach.

Wykres Nr 2

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaklikowie

W świetle powyższych danych, instytucje rządowe i samorządowe współpracujące z rodzinami przeżywającymi kryzys, muszą dołożyć starań aby pomóc rozwiązać ich problemy.

W dniu 9 czerwca 2011 roku Sejm wprowadził ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa ta ma przede wszystkim na celu pomoc rodzinom, które mają kłopoty wychowawcze z dziećmi oraz zmianę systemu opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodziców. Powyższa ustawa wprowadza funkcję tzw. asystenta rodziny, który ma pomagać rodzinom nie tylko w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, ale również wspierać w prowadzeniu codziennych spraw. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i pobudza aktywność do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązaniu konkretnych problemów podopiecznego, wzbudzeniu w nim wiary w swoje możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez niego za niemożliwe.

Do obowiązków asystenta w szczególności należy udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielenie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych. Do zadań asystenta należy również wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu

i utrzymaniu pracy zarobkowej. W sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin zadaniem asystenta jest podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych. Intensywna praca asystenta rodziny jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą oraz sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny. Zgodnie z określeniem stanowiska asystent ma rolę wspierającą, doradczą, nie może wyręczyć rodziny w jej obowiązkach.

Asystent zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, w tym dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny oraz monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu z nią pracy. Pomoc świadczona przez asystenta rodziny jest zawsze prowadzona za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Jedynym wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, gdy na mocy postanowienia sądu rodzinnego rodzinie zostaje przydzielony asystent rodziny jako bezwzględnie konieczna metoda wsparcia jej funkcjonowania.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Zaklikowie od 02 czerwca 2016 roku zatrudniony jest jeden asystent rodziny. Wsparciem asystenta rodziny są objęte rodziny w których zdiagnozowano bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z chwilą gdy, ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy i po analizie sytuacji może wnioskować o przydzielenie asystenta rodziny. Współpraca pomiędzy rodziną a asystentem rodziny opiera się na wspólnym opracowaniu i realizacji planu pracy.

Zakres działań asystenta rodziny obejmuje następujące obszary:

- bezpośrednia praca z rodziną,
- bezpośrednia praca z dzieckiem,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizacja własnego warsztatu pracy

Tabela 4. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zaklikowie w latach 2016– 2018

	2016	2017	2018
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	16	17	16
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	45	46	46

Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaklikowie

III. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin z Gminy Zaklików, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zagrożonych ubóstwem oraz innymi zjawiskami dysfunkcyjnymi.

Aby jednak precyzyjnie określić adresata należy dokładnie określić pojęcie rodziny. Dla celów programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 16 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej określającą rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Podkreślić należy, że takie rozumienie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa ani więzi pokrewieństwa. Rodziną nazwana zostanie natomiast każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

Program wspierania rodziny w Gminie Zaklików adresowany jest do :

1. Rodzin, w tym niewydolnych wychowawczo, niezaradnych życiowo.
2. Rodzin żyjących w ubóstwie, w tym dotkniętych bezrobociem.
3. Rodzin dotkniętych przemocą.
4. Dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym.
5. Rodzin z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności

IV. CELE PROGRAMU

1. CEL GŁÓWNY

Stworzenie zintegrowanego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, wspieranie rodzin dysfunkcyjnych, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Cel główny jest możliwy do osiągnięcia, dzięki realizacji celów szczegółowych i zadań.

<u>Cel szczegółowy 1</u> Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
--

L.p	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez asystenta rodziny.	- OPS	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
2.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog,)	-placówki oświatowe	Liczba osób, które skorzystały z konsultacji i poradnictwa
3.	Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	- Burmistrz Zaklikowa - OPS	Kwota przeznaczona na finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej
4.	Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci i rodzin poprzez świadczenia pieniężne i niepieniężne, w tym praca socjalna	- OPS	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą finansową, rzeczową i pracą socjalną
5.	Pomoc rodzinom, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w stworzeniu odpowiedniego środowiska wychowawczego w celu umożliwienia powrotu dzieciom do rodzin biologicznych	- OPS - PCPR	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej; liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
6.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej oraz świetlic środowiskowo-profilaktycznych	- OPS - ZHP	Liczba placówek; liczba miejsc; ilość uczestników

Cel szczegółowy 2

Ograniczenie sytuacji kryzysowych w rodzinach dysfunkcyjnych

L.p	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Monitorowanie sytuacji i wspieranie rodzin przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny i kuratora sądowego	- OPS - Sąd Rodzinny	Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora oraz asystenta rodziny
2.	Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych	- OPS -Zespół Interdyscyplinarny	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych
3.	Zapewnienie wsparcia asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	- OPS	Liczba asystentów; liczba rodzin, w tym liczba dzieci w tych rodzinach
4.	Monitorowanie środowisk w których występuje uzależnienie od alkoholu, motywowanie do podjęcia terapii i monitorowanie terapii	- OPS - GKRPAoPN	Liczba wniosków do GKRPAoPN; liczba osób, które podjęły terapię; liczba osób, które ukończyły terapię
5.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	- OPS - służba zdrowia	Liczba dzieci objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi
6.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników poprzez udział w szkoleniach, konferencjach, itp.	- OPS -placówki oświatowe	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, konferencjach,
7.	Organizowanie spotkań, zajęć informacyjno –warsztatowych rozbudowujących wiedzę rodziców na temat rozwoju dzieci i młodzieży	- OPS -placówki oświatowe	Liczba spotkań, zajęć; ilość osób biorących udział

Cel szczegółowy 3

Rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodzin.

L.p	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem poprzez dostarczanie usług i świadczeń rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych.	- OPS	Liczba rodzin; kwota udzielonych świadczeń
2.	Organizacja i koordynacja dożywiania dzieci i młodzieży.	- OPS -placówki oświatowe GKRPAoPN	Liczba dzieci objętych dożywianiem

3.	Realizacja wsparcia finansowo – materialnego dla uczniów z rodzin dysfunkcyjnych.	- Urząd Miejski - OPS -placówki oświatowe	Liczba dzieci objętych pomocą finansowo-materialną
4.	Organizowanie grup wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych.	- OPS	Liczba grup wsparcia; liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia
5.	Prowadzenie działalności profilaktycznej w ramach realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów	- OPS -placówki oświatowe - GKRPAoPN	Liczba programów; liczba uczestników
6.	Zachęcanie do utworzenia rodzin wspierających.	- OPS -placówki oświatowe	-Liczba rodzin wspierających, Liczba rodzin objętych wsparciem
7.	Bezpłatne porady prawne dla osób pozostających w trudnej sytuacji	-Powiat Stalowowolski	- Liczba rodzin, którym udzielono bezpłatnej porady prawnej
8.	Prowadzenie i finansowanie dyżurów przez psychologa dla osób współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie a także dla osób z problemami psychicznymi.	- zaplanowanie środków z GKRPAoPN	- Liczba rodzin, które skorzystały z porad punktu psychologicznego

Cel szczegółowy 4

Wzbogacenie oferty edukacyjnej.

L.p	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Rozwój opieki psychologicznej i pedagogicznej w szkołach dla dzieci i młodzieży mających trudności edukacyjne i problemy adaptacyjne, będących w sytuacji kryzysowej.	- OPS -poradnia psychologiczno-pedagogiczna -placówki oświatowe	Rodzaje ofert; ilość programów; liczba uczestników programów
2.	Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.	- OPS -placówki oświatowe -poradnia psychologiczno-pedagogiczna	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych
3.	Dalszy rozwój i propagowanie idei wolontariatu w szkołach.	- OPS -placówki oświatowe	Liczba wolontariuszy; liczba dzieci, które otrzymały pomoc wolontariuszy

4.	Rozwój usług wspierających dla rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi.	- OPS - PCPR	Liczba rodzin i dzieci, korzystających z usług wspierających
5.	Zapewnienie miejsc w żłobkach i przedszkolach	- Urząd Miejski - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe	Liczba placówek; liczba miejsc

Cel szczegółowy 5
Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

L.p	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Realizacja lokalnych programów przeciwdziałania przemocy oraz ograniczenia wszelkiego rodzaju patologii społecznych zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.	- OPS - Zespół interdyscyplinarny - placówki oświatowe	Liczba prowadzonych Niebieskich Kart; liczba rodzin/osób doświadczających przemocy
2.	Zapewnienie tymczasowego schronienia osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym ofiarom przemocy.	- OPS - SOWiK	Liczba osób, którym, udzielono schronienia

Oczekiwane rezultaty:

- a) stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- b) poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia i pomocy,
- c) wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- d) pozostawienie dzieci w miejscu zamieszkania z rodziną,
- e) konsolidacja działań różnych instytucji i organizacji, pracujących na rzecz rodziny,
- f) podniesienie i rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku,
- g) reintegracja rodziny naturalnej

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Zaklików będzie przede wszystkim Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Do realizacji Programu włączone będą również organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Zadania wynikające z Programu mogą być finansowane:

- ze środków jednostek samorządu terytorialnego,
- ze środków budżetu Państwa (w tym rządowych programów),
- z innych środków (w tym Unii Europejskiej).

VII. MONITORING I EWALUACJA

Jednostką odpowiedzialną za wdrażanie oraz monitorowanie „Programu Wspierania Rodziny w Zaklikowie na lata 2020-2022” jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaklikowie. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2019, poz.1111 z późn.zm.) w terminie do dnia 31 marca każdego roku będzie przedkładane gminie roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawiane potrzeby związane z realizacją zadań.

Dzięki ewaluacji uzyska się informacje czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów operacyjnych Programu.

Monitoring realizacji Programu umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy,
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- stan zaawansowania prowadzonych działań,

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019r. w sprawie sprawozdań rzeczowo – finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019r. poz. 1195) sporządzane będą sprawozdania rzeczowo – finansowe z wykonywanych zadań i przekazywane Wojewodzie Podkarpackiemu w terminie do dnia 31 lipca danego roku za okres I półrocza oraz w terminie do dnia 31 stycznia roku następnego za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia.

VII. ZAKOŃCZENIE

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest jednym z kierunków działań lokalnego systemu pomocy społecznej. Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszym elementem jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest, by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. Tworzony system wspierania rodziny i pieczy zastępczej ma na względzie przede wszystkim dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności. Skuteczna pomoc dla rodzin w przezwyciężaniu trudności w funkcjonowaniu rodziny i wychowaniu dzieci może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości. W lokalnym systemie oddziaływań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe wspieranie dziecka i rodziny oraz spowoduje właściwą realizację Programu Wspierania Rodziny w Gminie Zaklików.

